

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Pe pošti prejemam:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » » 6 » 50 »
mesec » » 2 » 20 »
Vupravnštvu prejemam:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » » 6 » — »
mesec » » 1 » 70 »
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 35.

V Ljubljani, v petek, 13. februarja 1903.

Letnik XXXI.

Carinski tarif.

(Gospodarski položaj posestnikov v Avstriji sedaj in v bodoče vsled novih carinskih tarifov Nemčije.)

II. Kako Amerika izpodriva naš izvoz.

In tu se mora zadeva razmotrivati le iz velikega državnoskupnega ozira. Že sedaj pogostoma naši kmetijski gospodarji ne vedo, kam z blagom. Že danes je cena živini, primeroma s stroški, komaj za silo, a velika nevarnost nam preti prav po v Nemčiji že sprejetem carinskem tarifu. Če ta obvelja, zaprta nam bo pot v Nemčijo, ki je največji kupec naše živine, in tu nastane vprašanje: Kam potem z živino?

Z ogromnimi troški se obnavljajo vinogradi, koliko novih dolgov se je pri tem obnovljenju vknjižilo! Vse te dolgove treba obrestovati in tudi misliti na amortizacijo; saj vinograd ne bo obnovljen za stoletja, in treba ga bo po preteku nekaj desetletij zopet prenoviti. Že sedaj gre trda za prodajo vina, kaj bo, ko bodo vsi vinogradi, osebno po Ogrskem, obnovljeni? Kam bomo šli z vinom?

Že sedaj je znano, da pridelovati žito se ne splača. Res je, da v interesu ljudskega gospodarstva državne vlade gledajo na to, da je kruh kolikor mogoče po ceni, toda tudi v tem oziru mora biti gotova meja, katere ne sme pustiti prekoračiti modra državna vlada, ker če obvelja na eni strani, da naj bo glavni živež za ljudstvo poceni, mora na drugi strani pridelovalec žita propasti. Zato so tudi naši kmetovalci omejili pridelovanje žita in se poprijeli pridelovanja krmaskih rastlin za živinorejo. Kaj pa potem, ko bo valed naravnost naš izvoz vničujočih carinskih tarifov v Nemčiji nemoogoče tudi iz živinoreje kaj pridobiti?

Rekel sem, da našemu kmetijstvu preti nevarnost osebno po carinskem tarifu sklenjenem v nemškem državnem zboru.

Pred vsem je potrebno, da poznamo, v kakem razmerju je izvoz avstrijskega blaga v Nemčijo, oziroma v koliko je ona navezana na nas z ozirom na blago, katero ona prodaja nam.

V Nemčijo smo l. 1900. prodali raznega blaga za 724 milijonov mark. Naj tu navedemo nekatere večje postavke; žita za 102 milijona mark, lesa za 117 milijonov mark, živine za 54 milijonov mark, pridelkov iz živinoreje (maslo, sir, meso, mast, kože) za 60 milijonov mark.

Nasprotno pa smo dobili mi iz Nemčije blaga za 510 milijonov mark. Torej znaša naš izvoz tje več za 214 milijonov mark. To kaže, da Nemčija ni vezana na nas. To pa sledi še bolj jasno iz nadaljnjih števil.

Nemčija je v letu 1900 sploh iz Evrope dobila oziroma kupila blaga za 3581 milijonov mark. Izvozila pa je v tem letu v razne evropske države sploh blaga za 3560 milijonov mark, od tega je izvozila k nam blaga, kakor že navedeno, le za 510 milijonov mark, torej le 7. del svojega izvoza.

Važno pa je za naš studij, da vemo, koliko izvažajo Nemčija svojih pridelkov v Ameriko, in koliko blaga kupi od tam.

Nemčija je v l. 1900. izvozila blaga v Ameriko za 698 milijonov mark, od Amerike pa prejela oziroma kupila blaga za 1574 milijonov mark! To da misliti!

Le žita je došlo iz Amerike v Nemčijo za 874 milijonov mark, kož za 224 milijonov mark in bombaže za 439 milijonov mark.

Posebno upoštevanja vredno je pa to, da je znašal izvoz Amerike v Nemčijo leta 1890., torej pred 10 leti, le 761 milijonov mark, ter je od leta do leta raste: l. 1891. za 845 mil. m., l. 1896. 947 mil. m., l. 1898. že 1312 mil. m., tako torej, da je izvoz Amerike v Nemčijo narasel od 761 milij. na 1574 milijonov mark!

Kako nevarna je Amerika za nas s svojim žitom, kažejo sledeči podatki.

L. 1890. je prišlo v Nemčijo pšenice iz Avstrije 1,111.831 kvintalov, iz Amerike 519.884 kvintalov. L. 1900. pa je prišlo v Nemčijo pšenice iz Avstrije 74.515 kvintalov, iz Amerike 7,103.179 kvintalov.

Fr. Povše.

Državni zbor.

Dunaj, 12. svečana.

Vojna predloga.

Včeraj sem že poročal, da je vojni odsek z 18 proti 14 glasovom sprejel novi vojni zakon, ki za tekoče leto določa 125.000 vojaških novincev za stalno armado in mornarico ter 14.500 novincev za dežel. brambo. Minister za deželno brambo grof Welsersheimb je z raznimi obljubami skušal dobiti večino. Najprvo je obljubil, da se nadomestna rezerva ne pokliče v stalno službo. Po vladnem načrtu bi moralo 6000 mož iz nadomestne rezerve v službo.

Ta koncesija pa ni omajala večine proti zakonu. Vedno je bilo 17 članov proti predlogu, a le 15 za predlogo, 4 člani so bili odsotni. Nemška ljudska stranka je vladi pomagala iz zadrege. Radovedni smo, katere nove koncesije so dobili Nemci na Štajerskem in Koroškem.

»Slovanska zveza« je imela dve seji, v katerih je bil daljši razgovor, kako naj glasujeta njena dva člana v vojnem odseku, dr. Ploj in Poganič. Bila so v klubu različna mnenja. Večina je ostro kritikovala sedanjo vlado, ki v gospodarskem, političnem in kulturnem pogledu zanemarja južne dežele, osebno pa prezira narodne zahteve Slovencev in Hrvatov. S tem goji vlada, tako so mnogi naglašali, italijansko in nemško irredento, ki je največja nevarnost za Jugoslovane. Drugi so zopet ugovarjali in naglašali, da je vojna predloga, oziroma pomnožitev vojaških novincev nujno potrebna, da je vlada obljubila pomilosočenje vojaških beguncev v Ameriki in Avstraliji in da konečno vlada s § 14 uveljavi vojni zakon, ako ga zbornica odkloni. Konečno je klub z enim glasom večine sklenil, da morata oba člana vojnega odseka glasovati proti predlogu.

Klub je sicer sklenil tajnost; ker pa že dunajski časniki poročajo te »tajnosti«, zato mi jih ni treba zamolčati »Slovenčevim« bralcem. Tajnost obravnav in sklepov v klubih in odsekih ima namreč ta znak, da jo obesijo na veliki zvon oni poslanci, ki so v prijateljskih razmerah z raznimi zveda-

vimi časnikarji. Drugo branje vojnega zakona pride morda že v torek v zbornici na vrsto, ako bo de jutri končano prvo branje tiskovnega zakona.

Konverzija avstrijske rente.

Ze včeraj je finančni minister dr. vitez Büchm v proračunskem odseku dal razumeti, da se konverzija izvrši na 4% in da misli le na nadomestno ali dopolnilno rento po 3.75% kot nov srednji tip mej 4 odstotno in 3.5 odstotno. To dopolnilno rento bi potreboval v slučaju, ko bi bilo treba izplačati večje svote sedanje 4.2 odstotne, konvertirane rente. Torej starim upnikom bi se ne ponudila nova 3.75 odstotna renta, marveč le novim v slučaju označene potrebe.

Poljaki so že v odseku priporočali nižjo obrestno mero.

Posl. Povše je v odseku priporočal 4% kot novo obrestno mero, ker je ta konverzija mogoča brez večjih ovir in stroškov; zato je zagovarjal predlog, naj se v 1 paragrafu izpusti beseda »najvišje« po 4%, ker bi se dalo s tem finančni upravi pooblastilo, da more določiti tudi nižjo obrestno mero. Posl. Povše je dalje v odseku priporočal, da se znižajo zamudne obresti pri davkih in pristojbinah, ki še vedno znašajo 5%, kar je naravnost krivično, osebno pa pri državnih posojilih valed uim in drugih nesreč.

Finančni minister je obljubil, da se to zgodi. Zbornica je danes tudi sprejela dotično resolucijo.

Zbornica je danes v drugem in tretjem branju sprejela načrt zakona glede konverzije, toda z bistveno premembno vladne predloge.

Dr. Kramar je namreč v daljšem govoru dokazoval, da ima Avstrija sama v zakonu z dne 24. decembra 1867 jasno določeno pravico do rente. Avstrija je dolžnik za vseh 5026 milijonov dolga, torej tudi sama konvertuje, kakor hoče, brez ogrske kontrole. Ogrri so se tedaj obvezali, da stalno na leto plačujejo 28,188.000 goldinarjev kot obresti. Te morejo pač kapitalizovati ter Avstriji poplačati dolg, toda do dobička pri

LISTEK.

Slovaška omladina.

Novela. — Spisal Svetozar Hurban Vajansky.

Poslovenil V. P.

(Dalje.)

Igra je končala z nepričakovanim uspehom. Stefan, glavni junak cele igre, je očaral vse občinstvo s svojo igralno spretnostjo. Njegovi stariši sicer niso bili navzoči, pa so bili navzoči drugi udje v družino spadajoči. Ti so takorekoč napadli starega Andreja, naj odloži jezo.

Led je bil prelomljen. Doroteja se je napravila v praznično obleko, vzela starega Janeza ter šla k Ravnemu. Našla je starega samca samega.

»Aj, aj, kako imeniten obisk«, šalil se je Ravnj.

»To je zabojček mojega sina, vzemi ga, Janex!« Hlapec je prijel zabojček na mogočna ramena. »Pa mene niti ne vprašate, mamica, če dovolim?«

Oprostite, gospod Ravnj; imam starejšo pravico! Pa kje je moj Stefan?«

»Izgubil se je, draga mamica, izgubil!«

»Vsaj se vrne, morda ga dočakam! Zdaj mi več ne uleti divji golob, ko sem že spodila krvoločnega jastreba!«

»Slišal sem, slišal o lepem prizoru z Lutym! Pa kaj poreče k temu vaš Andrej?«

»Molči pa dela svoje, kakor bi bilo pred semnjem. I gospod župnik so ga poklicali. Morala sta se lepo poravnati, ker je prišel domov dobre volje, sam smeh. Napil se je potem, in sicer čez mero, kar se pri njem le redkokrat zgodi.«

Tu se je slišal vesel govor za vratmi. Dijaki so prihrumeli. Stefan videč svojo mater, je poskočil, veselo zavpil, stisnil jo v naročje in poljuboval njeno zgubano lice.

»Ti, malopridnež, ti!« jezila se je starica, pa v očeh so se ji svetile iskricke dolgo nepoznane radosti; »tako vbogaš očeta pa mater? Cele dolge dni je v rojstnem mestu, pa hodi okoli očetovske hiše kakor grešnik!«

Stefan je zakril z roko njene ustnice. Dijaki so bili ginjeni pri onem lepem prizoru. Podajali so roke čili starici in vsak je imel zanjo prijazno besedo.

Stefan je šel z materjo v očetovsko hišo. Očeta so dobili počivajočega na klopi

na dvorišču. Mračil se je, pušil, kakor bi hotel celo hišo sežgati, in pljuval, kakor bi mu kdo plačal zato. Stefan je stopil pred njega, odkril se in mu položil reko na ramo. . . . Konečno je obrnil Andrej obraz k sinu in se zaamejal. Oči so se mu pri tem čudnem nasmehu nekoliko orosile. Sin je objel starčka.

»Neumnosti, neumnosti«, mrmral je Andrej; »noriš li? Kaj pa delaš! Stara? prinesi gnjati!«

»Zdaj je že dobro«, vzdihnila je srečna Doroteja, katera se je krčila kakor miška v kuhinjskih durih ter opazovala vsak gibljaj svojih najljubših ljudi. V kuhinji ji je vse iz rok padalo. Pri rezanju gnjati se je vrezala v prst — konečno je pustila i krožnik na tla. Oni krasni krožnik z rudečo rožo, ki ga je imela od svatbe.

Kralovsky je bil ves srečen, ker sta se pomirila oče in sin. Dijaki so priredili veselo večerno zabavo, privlekli i starega Bogatega, napijali —; nazadnje je prišel v pogovor i »slovaški narod«, »narodni možje!« Andrej ni vedel, kako je splaval v tako de-rodi tok. Čutil se je v njem kakor doma. Mej mladeniči je pozabil vse svoje pičlo

madžarsko znanje. Začel je pripoznavati, da je Zavodje »naše« starodavno mesto (najprej je rekel le »naše«, v daljšem pogovoru je prišel i na besedo »slovaško«), da je imelo nekdanj predpravico ne plačati mitnine, pa te predpravice so bile slovaški spisane — I celovna pravila, katera so mu bila sveta, so bila slovaški spisana.

»Pa kdo je odpravil ona pravila?« vprašal je šaljivi Lacko. »Morda panslavisti?«

»Zares, zares, zdaj hoče biti vsak nedouk mojster, pomočniki ne poznajo navad in starih šeg! Rokodelstvo hodi radja pota! Vse staro in dobro uničuje novi red!«

»Nered, nered, ljubi oče«, opomnil je Stefan.

Mladi ljudje so začeli peti stare, dobre pesmi. . . . Oni zvoki so vzbujali v starem Andreju stare spomine. Prišedši domov, udaril se je stari krznar v čelo. »Kaj so naredili iz mene oni splašeni dijaki? Vsaj se komaj spoznavam! Pa nič ne stori, vsaj to pozabim čez noč!«

Pa vendar ni pozabil. Seme je bilo vsejano in začelo kliti.

(Dalje prih.)

konverziji nimajo najmanjše pravice. Ogrji pa bi sedaj radi kapitalizovali svoj letni prispevek na podlagi stare obrestne mere 5 odstotkov, da bi si na dolgu prihranili okoli 200 milijonov.

Govornik zato predlaga, naj se v zakonu določi, da sme avstrijski finančni minister konvertovati vseh 5026 milijonov, in ne le 3020, kakor zakon določa. Dalje predlaga, da se konverzija izvrši s 4 odstotki in torej izpusti beseda »najvišje«. Govornik ostro prijema nemško ljudsko stranko, ki je na javnost radikalna, v zbornici pa vedno vladi pokorna; dalje svari vlado, naj se pri konverziji ogiblje borznih spekulantov.

Dr. Menger in dr. Derschatta sta predlagala, naj se določi 4odstotna obrestna mera, vendar pa ne naroča vladi, da mora konvertovati vseh 5026 milijonov, marveč naj se iz zakona izpusti sploh vsaka določena svota.

Jako spretno je ta predlog zagovarjal baron Morsey, podpiral ga je tudi Strobach.

Dr. vitez Starzinski je v imenu poljskih poslancev zopet priporočal nižjo obrestno mero. Toda za ta predlog je glasovalo le 41 poslancev. Zbornica je z ogromno večino sprejela predlog, da se iz zakona izloči vsaka svota, torej vladi dovoli konverzija vseh 5026 milijonov in tako varuje pravno stališče Avstrije proti Ogrm, ki tudi tukaj iščejo dobička na škodo Avstrije. Dalje je obveljal predlog, da se konverzija izvrši na 4 odst., torej obresti znižajo za 0.2 odstotka.

Jutri pride na vrsto vladni načrt novega tiskovnega zakona.

Pritožbe lekarnarjev.

Nad 40 let so upravna oblastva tako tolmačila zakon, da so brez razpisa dovoljevala koncesije za lekarne dedičem ali kupecem. Upravno sodišče pa je dné 17. novembra 1902 nepričakovano razsodilo, da mora upravna oblast tudi pravnemu dediču lekarne odreči koncesijo. Ta razsodba je napravila največje začudenje in razburjenost mej lekarnarji. To pa je tudi naravno, ker s to razsodbo morejo biti sedanji lastniki lekarn jako oškodovani. Ako hoče n. pr. lastnik lekarno prodati, mora jo dati mnogo ceneje ali je sploh ne prodá, ker kupec ne vé, ali mu ostane stara koncesija ali mu jo upravna oblast kratkoma odreče. Valed tega so češki poslanci po tovarišu Kulpu vložili predlog z načrtom zakona, da naj bi §§ 55. in 56. zakona z dné 15. sušca 1883, št. 39, veljala za vse do 17. novembra 1902 ustanovljene, na osebe se glaseče lekarne. To se pravi: Ako pride povodom smrti zadnjega lastnika ali po pogodbi mej živečimi lekarna v druge roke, ni treba razpisa in novemu lastniku se ne odpove koncesija, ako ima zakonito usposobljenost in upravna oblast nima proti njemu pomislekov.

S tem vprašanjem se je včeraj bavil zdravstveni odsek ter izvolil pododsek 7 članov, ki naj vse potrebno ukrene, da vlada odobri ta načrt in predloži tudi načrt državnega zakona proti kužnim boleznim ter načrt zakona v varstvo norcev v norišnicah. Kakor znano, v norišnico je mogoče hitro priti, a iz norišnice jako težko.

Makedonija.

Kakor kaže, bi utegnili priti najprej do boja med Turčijo in Bolgarijo. Turčija ima zdaj v Makedoniji okoli 100 000 mož, in po mobilizaciji drinopoljskega in monastirkega voja naraste njena vojna moč na 240.000. Ko so prišle te vesti v javnost, jih je turška vlada najprej tajila, a njih resničnost se potrjuje. V sultanovej palači se vrše neprestano posvetovanja generalov.

Prva je bila vznemirjena Bolgarija. Dne 9. t. m. se je obrnila Bolgarija do vseh velevlasti s protestom proti turški mobilizaciji ter navaja tudi dokaze, da turško vladno izvestje, ki taji mobilizacijo, ni bilo resnično. Posebno mobilizacijo drinopoljskega voja imenuje Bolgarija naravnost naperjeno proti sebi. Bolgarija ne želi vojske, kajti tudi če bi zmogla v boju, bi bila finančno uničena.

Vendar Bolgarija sama ne veruje, da bi ta njen protest imel kaj uspeha, ker je sklenila, da tudi ona mobilizira del

svoje armade in sicer vojsko fijski in plovdivski. Hkrati je vojni minister odredil, da se pospeši novačenje.

Ti dogodki so naravno naredili veliki vtis na druge države. Srbija premišljuje, kaj ji je storiti. Ako pride do vojske, hotela bo imeti vsakako tudi svoj delež v Makedoniji.

Italija intrigira v Albaniji. Že prej je z znano poštno zadevo vtihotapila svoje ljudi v Albanijo. Njeni agentje so tudi največ zakrivil, da so se Albanci kazali tako nasprotni avstrijskim reformam. Hkrati pa gleda Italija v Tripolis. Ako bi prišlo na Balkanu do vojske, narediti hoče Italija Turčiji sitnosti v Tripolisu ter tako tudi odnesti kos pečenke.

Seveda se Anglija pri tem ne more zatajevati. Ona je turška sosedinja v Arabiji pri Adenu. Ko bi bila Turčija v stiski, bi se dal za Angleže ugrabiti kos Arabije. To bi bilo kakor nalašč!

Vse to razmišlja zdaj tudi francoska vlada. V nekaj dneh bo dala v zbornici svojo diplomatično izjavo glede stanja v Makedoniji. Vsekako bo to jako važna politična izpoved.

Najbolj interesirani velevlasti Avstrija in Rusija pa gledata tudi še mirno doli na Balkan, premišljujoč, kaj bi se dalo storiti.

Dne 2. t. m. je prišlo do boja v vaši Hiše, kakih 5 ur od Monastira, kamor je prišel nedavno ruski konzul. Iz Monastira so poslali takoj več vojaštva v Hiše. Druga bolgarska četa se je pojavila pri ohridskem jezeru. Turški uradi zahtevajo po vsej sili od ljudi, naj podpisajo, da so »reforme izvedene«. Po nekaterih poročilih bi število vstašev utegnlo znašati že 6000.

Slovansko dobrodelno društvo v Peterburgu je imelo svoj občni zbor, pri katerem je gospa Bahmeteva, o kateri smo že zadnjič poročali, popisovala makedonske odnošaje. V bolnišnicah je sama stregla bolgarskim begunom skupno z bolgarskimi in ruskimi usmiljenimi sestrami. Pri odhodu iz Bolgarije je dala pomožnemu odboru v Dubnici 6000 levov iz sredstev »Slov. dobrodelnega društva« za makedonske begunce. Gospo Bahmetevo so izvolili za častno članico »Slov. dobrodelnega društva«.

Ruski listi pišejo jako ogorčeno o tem, da so Arnavti pregnali ruske menihe z Visokih Dočanov. Pravijo, da je dolžnost Rusije, braniti zdaj na Balkanu svoj ugled in varnost pravoslavnega prebivalstva.

Na čelo turške vojske — 350.000 mož — ki se zbira ob bolgarski meji, je postavljen Edhem paša. Bolgarska vlada je proglasila v mnogih okrajih obsedno stanje.

Grki so se postavili na stran Turčije. V Atenah se zbira četa prostovoljcev, ki bo šla na pomoč Turkom. V uredništvih atenskih grških listov so na razpolago vpisne pole, v katere se vpisujejo tisti, ki se nameravajo pridružiti tej »četi prostovoljcev«.

Bojna egejskem morju. Ako Turška ne bo hotela uveljaviti zahtevane reforme, bode brodogve velevlasti priplulo v egejsko morje.

Najnovejše vesti pravijo, da vsak dan pričakujejo avstrijsko vojno brodogve, da se pojavi ob makedonskih bregovih. Druge vesti zopet trdijo, da bodeta ruska in avstrijska mornarica blokirali Solun.

Boji v Makedoniji mej vstaši in turškimi vojaki se že vrše posebno okoli ohridskega jezera. Mej bolniki v bolnici v Peri je devet desetih ranjenih turških vojakov, katere so ranili vstaši. Sultan je dal vsakemu ranjenemu turškemu vojaku red Medžidije V. razreda in 5 lir. Ta denar je delil ranjenim vojakom sultanov pobočnik Bekir bej ter je pri tej priliki imel govor »proti razbojnikom — Bolgarom«.

Časnikarji v Makedoniji.

Ruski listi imajo že svoje posebne poročevalce v Makedoniji. V Rilu je tudi že poročevalec londonskega lista »Daily News« Makonalt, ki bo ondi ustanovil časniškarski poročevalski urad, da se tako izve resnica o turških grozodejstvih.

Pogajanja radi najnovejših reform se vrše mej Avstrijo, Rusijo in Turčijo. Nemčija in Francoska podpirata reforme, katere zahtevata Avstrija in Rusija. Nekateri listi poročajo, da se je v tem oziru

že doseglo sporazumljenje in da dotična nota izide koncem tekočega tedna. Avstrija in Rusija sta se posebno ozirali na želje Bolgarije, a diplomati pravijo, da z reformami, katere naj bi izvršili Turčija in Bolgarija, ni noben prizadetih zadovoljen in se bo radi tega zadeva še naprej nevarno zamotavala.

Mej bolgarskimi častniki vire in mnenje mej njimi je jako bojevito. Bolgarski vojni minister je izdal naredbo, da bodo oni častniki, ki bi podpirali makedonsko vstaško gibanje, strogo kaznovani.

Turško oboroževanje. Iz Carigrada poročajo: V tretjem voju (Solun) bodo reformirali dva kavalerijska polka in jima dali male anatolske konje. Ta dva polka bodeta služila kot infanterija na konjih in bodeta imela službo v goratih krajih. Tudi nova »Nizam divizija« se ustanovi v Petriču, mej Seresom in bolgarsko mejo. Višja turška vojaška komisija ima v Carigradu neprenehoma seje. Vse tuje vojaške atašeje so obvestile njihove vlasti, naj bodo pripravljeni za slučaj vojne. Upanje, da se vzdrži mir, vedno bolj gineva.

Najnovejši položaj. Bolgarska vlada izjavlja, da ona noče boja in da bo podpirala velevlasti pri prizadevanju, da se makedonsko vprašanje mirno reši. Pri tem ima bolgarska vlada jako siten položaj, ker javno mnenje na Bolgarskem je vedno bolj za boj proti Turčiji. Z oziroma na vesti, da je tudi Bolgarija pričela z mobilizacijo, nekateri uradni bolgarski listi to kar taje, drugi pa pravijo, da se je to storilo radi notranjega mira v Bolgariji. Vokrajih Zofija, Plovdiv in Kustendil je proglašeno obsedno stanje. Londonski »Standard« priobčuje jako pesimistične brzojavke iz Plovdiva. Mej drugim poroča ta list: Imenovanje Hussein Efendija za Tripolis in Refad Beisa za Trapeuncut označuje sistem turške porte napram »reformam« in dokazuje, da ni pričakovati od reform uspeha. Vojska mej Turčijo in Bolgarijo je neizogibna. Ker je sultanu jasno, da bo Makedonija, tudi ako bo na bojnem polju zmagovita, gotovo izgubljena, tedaj se utegne zgoditi, da se bodo Turki nad krščanskimi podaniki strahovito osvetili.

Poroča se tudi, da je grška vlada turški porti zaupno predlagala skupno postopanje napram bolgarskim aspiracijam v Makedoniji. Grška je baje celo pustila zahtevo o aneksiji Krete, ker noče sedaj imeti nobenih komplikacij s Turčijo. Delyannis je baje ponudil turški vladi, da oboroži grške tolpe, ki naj nastopijo proti makedonskim vstašem. Turška vlada je za sedaj to odklonila, gotovo pa je, da bo Turčija imela pomočnico v Grčiji. Tudi na Srbskem niso nič kaj prijazni namenom Bolgarije in ni nemogoče, da bo vkljub vsem srbskim tožbam o turških grozovitostih v slučaju vojnega konflikta mej Turčijo in Bolgarijo, poskušala Srbija v Stari Srbiji se masčevati za Slivnico, kjer je bila Srbija v zadnji bolgarsko srbski vojski od Bolgarov natepena. Upanje pa je, da bo že Rusija napravila — pravi red.

Odbor za pospeševanje narodnih interesov na Balkanu, v katerem je izmed naših poslancev tudi dr. Žitnik, je imel včeraj sejo, ter soglasno sprejel resolucijo, v kateri obžaluje sedanji žalostni položaj balkanskih neredov in izraža nado, da bodo interesirane velesile storile konec krvavemu klanju in nasilstvu proti nedolžnim osebam ter poskrbele zato, da se izvedeta člena 23. in 61. berolinske pogodbe in prepreči revolucija v bližnji pomladi, ki bi brezdvomno zahtevala ogromno človeških žrtev in povzročila veli kansko bedo.

Vojaške priprave v Avstriji. Kljub temu, da vladni krogi dementirajo vesti o mobilizaciji, so vendar dešla mnogim poslancem naznanila, da vojna uprava skliče nadomestne rezerviste in častnike k »vajam na nedoločen čas«.

Pomnožitev turških vojaških stražnic na meji je odredil turški vojni minister. Število turških vojaških stražnic ob bolgarsko-turški meji se pomnoži od 180 na 270 in posadke se v njih podvoje.

Razprava o tiskovnem zakonu.

V današnji, 201. seji poslanske zbornice je na dnevnem redu kot prva točka prvo branje vladne predloge o preosnovi tiskovnega zakona, kot druga pa drugo branje o vojni predlogi. O določitvi dnevnega reda so se vršile včeraj mej vlado in voditelji parlamentarnih strank daljše konference. Vlada je želela, da pride na dnevni red kot prva točka poročilo vojnega odseka o vojni predlogi; ker pa to poročilo še ni bilo izgotovljeno, je vlada nameravala, da se vrši

prihodnja seja še le v torek in postavi na dnevni red vojna predloga. Proti temu so se pa po poročilu dunajskih listov s vso odločnostjo uprli soc. demokratje ter zahtevali, da pride pred vojno predlogo na dnevni red tiskovni načrt. Za slučaj, da se tej zahtevi ne ugoti, so zapretili z obstrukcijo. Temu pritisku so se razun Poljakov takoj udale vse stranke, Poljaki so pa zahtevali mesto tega prvo branje proračuna. Ker pa tudi to delo še ni pripravljeno in ker bi se s tem le še bolj zavlekla razprava o vojni predlogi, so se konečno udali tudi Poljaki. Danes in v torek se torej vrši glavna razprava o vladnem načrtu za nov tiskovni zakon, v sredo, četrtek in petek pa drugo branje vojne predloge.

Reforma bišnega davka.

Ministerski predsednik Körber in finančni minister Böhm-Bawerk sta sprejela včeraj zastopnike društev hišnih posestnikov z Nižje-Avstrijskega, Češkega in nekaterih drugih kronovin, ki so ministroma predložili prošnjo za pravično reformo hišnorazrednega davka na podlagi k večjemu šodotnega obdavčenja čistega dohodka iz poslopij. Ob enem je deputacija prosila, naj vlada čim preje skliče enketo v tej zadevi, h kateri naj povabi zastopnike vseh društev hišnih posestnikov. Ministerski predsednik in tudi finančni minister sta priznala potrebo reforme in obljubila tozadevno pomoč, vendar pa državna uprava težko pogreša tolikega dohodka. Konečno je finančni minister obljubil, da bo ustanovil posebni urad, ki bo vsestranski pretresal to vprašanje in pred vsem tudi iskal vire potrebnega pokritja.

Čehi in obstrukcija.

Vodstvo mladočeške stranke v državnem zboru si izposluje skoro pri vsakem večjem strankarskem sestanku dovoljenje za »politično proste roke«. Pri tej politiki vztraja, kako znano, tudi še sedaj, ter od slučaja do slučaja določa taktiko mladočeškega kluba. Načelno je klub sklenil obstrukcije proti Koerberjevi vladi, v zadnjem času pa je dovolil, da so se posamezne vladne predloge izločile iz obstrukcije. Sedaj preostaja v tem oziru le še drugo branje vojne predloge, računski provizorij, proračun pa, kar je glavno, nagodba z Ogrsko. Posebno glede zadnje predloge so Mladočehi v precejšnji zadregi. Znano je, da je klub svojedobno sklenil da nagodbe nikakor ne dovoli, ako vlada ne vstreže vsem češkim zahtevam. Dokler nista odpravljeni znani jezikovni neredi, tako dolgo vlada ne dobi nagodbe, je vodivno geslo mladočeške politike. S tem ima klub nekako zavezane roke in politika proste roke ter ta sklep mu povzroča v resnici precej preglatvice. Vlada bo namreč nagodbo v skrajnem slučaju uveljavila lahko s pomočjo § 14 in se pri tem brezdvomno ne bo ozirala na zahteve, ki jih nameravajo stranke zagovarjati povodom razprave. Skodo bi v tem slučaju trpel seveda tudi češki narod, kar bi gotovo ne pomnožilo zaupanja volivcev do kluba. Če pa nasprotno klub tudi v tem slučaju opusti obstrukcijo, se izneveri svojemu prvotnemu sklepu in radikalcu mu bodo po pravici očitali izdajstvo ter pri prihodnjih volitvah imeli v rokah dobro orožje. Mladočeški klub se torej nahaja v skrajni zadregi, iz katere bo težko našel pravo pot.

Prizori iz ogrske zbornice.

V včerajšnji seji ogrske zbornice je domobranski minister baron Fejervary igral zopet »veliko« ulogo. Po odklonitvi predloga posl. Beöthyja, naj se razveljavi znani sklep o peturnih sejah, — glasovalo je zanj 48 poslancev, proti pa 151, je zbornica nadaljevala razpravo o vojni predlogi. Pri tej priliki je imel posl. Hellenbronth daljši govor o tem, v kaki bedi se nahajajo rodbine, predno stalno zapuste rodna tla in se izselijo v Ameriko. Povedal je o neki rodbini tudi, da je z zadnjimi razpoložljivimi krajcarji naročila sv. mašo za sreden odhod in se je pred odhodom udeležila. Tu je pa zaklical Fejervary: »Kaj še, popivala je!« Temu nečuvnemu mejklicu se je uprla opozicija ter klicala: »K redu! V cerkvi se ne popiva! Minister je oddal že 56 mejklicev, a ga predsednik še ni pozval k redu!« — Brezdvomno bo tudi ta klic vzbudil mej poštenim prebivalstvom mnogo ogorčenja.

Potovanje srbske kraljeve dvojice v Krušedol in Madjari.

Dogodki povodom dohoda kralja Aleksandra in kraljice Drage v Krušedol so v prvi vrsti pokazali, da so se dokaj zboljšale razmere mej našo monarhijo in Srbijo in da bo kralj Aleksander kmalu prišel na obisk našega cesarja na Dunaj, kar doslej še ni bilo lahko mogoče. Hrvatski ban Khuen-Hedervary je kraljevo dvojico v cesarjevem imenu pozdravil v Zemunu. V svojem govoru je bil mej drugim naglašal, da si šteje v posebno čast, da more pozdraviti tako visoka gosta na meji avstro-ogrskje monarhije. Kralj pa je na to odgovoril, da je po okolnosti, da je cesar Franc Jožef naročil pozdraviti njega in kraljico, dobil nov dokaz

prijateljstva, ki ga goji cesar do Obrenovičeve dinastije. — Posneje je bil ban odlikovan z redom belega orla prvega razreda. To je v kratkem ves dogodek, radi katerega se pa silno razburjajo gotovi madžarski krogi. Takoj v včerajšnji seji ogrske poslanske zbornice je namreč Košutovec Sebezs interpeliral Szella radi vsprejemaj kraljeve dvojice v Lomunu. V interpelaciji se vlada z vso resnostjo vprašuje, če je res Lomun na meji avstro-ogrsko monarhije in če je ban pozdravil kraljevo dvojico kot zastopnik avstro-ogrsko monarhije. Dostojanstvo hrvatskega bana, pravi interpellant, je izključno ogrsko-državno pravno in bi torej kot tak smel nastopati le kot zastopnik Ogrske. — Po mnenju košutovcev spada torej hrvatska izključno pod Ogrsko, ki menda že davno tvori samostojno monarhijo. Pokazalo se je pa, da ni imel Szella toliko poguma, da Košutovcem odgovori tako, kakor se jim spodobi.

V odgovoru se je namreč tudi Szella strinjal s tem nazorom in le pripomnil, da se je šlo tu le za vljudnostni čin.

Iz brzojavk.

Nove volitve za nemški državni zbor se vrše po poročilu »Freisinn. Ztg.« v dneh od 14. do 16. junija. — Volitev senatorja na Korsiki. Prihodnjo nedeljo se vrši na Korsiki volitev enega senatorja, ker je tudi v departementu Charente Inferieure izvoljeni Combes pridržal si poslednje mesto. Zmagal bo zagrezen framacen 73letni Artur Ranc. — Nemčija pripravlja novo kanalsko predlogo. V proračunskem odseku nemškega državnega zbora je železniški minister Budde naznanil, da pripravlja vlada novo kanalsko predlogo. — Starorusinski strankarski šod, ki se vrši te dni v Lvovu, je sklenil, izročiti Koberju spomenico glede odprave galških jezikovnih naredb iz leta 1860 in 1869 in ustanovitve posebnega deželn. zbora za vzhodno Galicijo. — Mandat odločil je ogrski poslanec baron Harkanyi, ker je obenem podpredsednik sladorne industrijske družbe. — Slovaki pred sodiščem. »Narodne Noviny« poročajo, da zdaj teko še tri pravde »Narodnih Novin« in ena »Narodnega Glasnika«. Termin se ni določil. Tako hočejo Mažari slovaški tisk ugonobiti! — Razpust ogrske zbornice. Szellova vlada je zapretila, da razpusti zbornico, če bi obstrukcija preprečila rešitev vojne predloge.

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Zopet se približuje čas, ko treba odposlati nabiralne pole za družbo sv. Mohorja družbenemu odboru v Celovec! Iskreno zato vabimo cenjene svoje rojake, drage Slovence in Slovenke, širom naše slovenske domovine, a tudi vse one, ki prebivajo in si iščejo kruba izven domačih mej, da se zopet vpišejo v našo družbo!

Vsak Slovenec, vsaka Slovenka šteje si v sveto versko kakor narodno dolžnost, biti ud tej naši družbi, ki v lepi vzajemnosti zbira pod praporom sv. Mohorja in Fortunata vse sloje in stanove našega naroda, ki po svojih knjigah skrbi za vsestranski duševni napredek slovenskega naroda, kateremu podaja obilo zdravega pouka in kratkočasnega razvedrila.

Deluj torej vsakdo na to, da pristopi Mohorjevi družbi. Častite poverjenike iskreno prosimo, da zopet prevzamejo mnogokje sicer težavni, a povsod hvaležni posel nabiranja družbenih udov. A tudi vsak ud si šteje v dolžnost delati za vsestranski napredek naše družbe in ji pridobiti čim največ novih članov! Z združenimi močmi delajmo na to, da bo družba napredovala in procvetala v bodoče, da bo po njej romalo tudi letošnjo jesen čim največ lepih knjig v vse kraje, koder bivajo Slovenci.

Književni dar, ki ga letos sprejmejo št. Mohorjani in ki je naznanjen v zadnjem »Koledarju«, je sledeči:

1. »Zgodbe sv. pisma«. X. snopič. — S tem snopičem se prične novi zakon. G. dr. Kreck, ki je za t. dr. Lampetom tako lepo zaključil stari zakon, nadaljuje tudi novi zakon in temeljito v prekrasnem jeziku razlaga novi zakon. Temu snopiču, ki ga krasi mnogo lepih slik, bo dodana tudi lepa slovna podoba v barvah in velik zemljevid svetle dežele.

2. »Pamet in vera«. 2. snopič. — G. župnik Seigerschmied nadaljuje svoje delo, katerega I. zvezek je našel mnogo priznanja. Poljudno razpravlja razna važna poglavja naše sv. vere in jih dokazuje ter pojasnjuje zlasti z mnogimi zgledi.

3. »V Kelmorajnu«. Spomini s pota. — To bo prav zanimiva knjiga. Pisatelj, g. kanonik dr. A. Karlin, nas namreč vodi na nekdanje slavno in tudi pri Slovincih dobro znano božjo pot v »Kelmorajnu«, t. j. Köln am Rhein. Knjigo bo dišilo mnogo lepih podob.

4. »Domači vrtnar«. G. profesor J. Koprivnik je spisal lepo poučno knjigo o vrtnarstvu, ki bo gotovo dobro služila našim gospodarjem in gospodinjam.

5. »Slovenske večernice«. 55. zvezek, in

6. »Koledar za leto 1904«. Ti knjigi izideta v znani že priljubljeni obliki. Obsegali bodeta razne povesti znanih naših sotrudnikov, poučno berilo itd.

To je torej letošnji naš književni dar. Knjige bodo gotovo zadovoljile vsakogar in zato iskreno vabimo, da se čim največ udov vpiše v družbo.

Nabiralne pole z denarjem naj se odboru dopošljajo do dne 5. marca. Mnogo truda, sitnosti in nepotrebnih stroškov povzročajo nam tisti, ki nam ne dopošljejo ob pravem času udnine!

Posamezne ude in take kraje, ki nimajo 15 udov, pa prijazno opozarjamo, da morajo po družbenih pravilih letnini (dve kroni) dodati še 40 vinarjev za upravne stroške, namreč za zavoj, spremnico s kolekom, delo i. t. d. Seveda morajo potem poštino, ki znaša veliko več, še sami plačati.

Mili Bog naj blagoslovi naše delo in geslo za Mohorjevo družbo bodi: »Ne nazaj in navzdol, marveč vselej naprej in navzgor!«

V Celovcu, dne 10. svečana 1903.

Odbor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. februarja.

Osebnost. Okrajnim glavarjem v Nižji Avstriji je imenovan namestniški tajnik na Dunaju g. Filip baron Winkler, sin bivšega kranjskega deželnega predsednika g. Andreja barona Winklerja.

Imenovana je za učiteljico v Hortah v koperskem okraju gospodična Marija Komarč.

Umrl je v Št. Martinu na Krasu umirovljen kurat ž. g. Ivan Ferfoglia.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem ima v četrtek dne 19. februarja 1903 v Celovcu v dvorani katol. rokodelskih pomočnikov ob 2. uri popoldne svoj 13. letni občni zbor z naslednjim vsporedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Zapisovanje novih udov in vplačevanje letnih doneskov. 4. Volitev novega odbora in dveh pregledovalcev računov. 5. Razne razprave, predlogi in nasveti.

Cerkvene slovesnosti ob 25letnici papeža Leona XIII. se po odredbi ljubljanskega »Škof. lista« prenese na 8. marca. Zato izostanejo slovesnosti v ljubljanski škofiji lani določene na 22. febr. 1903. To smo posneli iz najnovejše številke »Škofijskega lista«, ki se razpošlje prve dni prihodnjega tedna.

Duhovske zadeve na Koroškem. Gosp. Janez Loigge ostane kot kaplan v Št. Iliji; v Borovlje pride kaplan Janez Arnuš iz Šmohorja; v Šmohor pride o. Benedikt Ivens, olivetanec in Tanzenberga. — Romanja v Rim ob papeževi 25letnici se udeležijo iz te škofije sledeči gg. duhovniki: Valent. Limpl, župnik v Čančah; Ivan Hornböck, prefekt v Marijanišču; B. Gusger, kaplan v Milštatu; o. Beno Plimič, benediktinec. — Č. g. Lamb. Ehrlich, ki je na vseučilišču v Inomestu napravil že tri stroge izpite, nadaljuje svoje nauke v Rimu v kolegiju »del Anima«. — Nevarno obolenje je čast. g. župnik Volbenk Serrajnik takoj po inštalaciji. Cela leva stran pljuč je vneta, a hvala Bogu, nevarnost je že minula.

Županom širne občine Trebeljevo je bil izvoljen dne 10. febr. t. l. že v četrti večlopoštovani g. Jožef Gale, posestnik na Ravnembrdu; svetovalci pa: Anton Omanen iz Prežganja, Anton Marolt iz Janč in Janez Benegobja iz Stange, vsi vrli katoliški možje.

V Vevčah bo prihodnjo nedeljo predaval g. dr. Ev. Lampič.

Iz rodbinskega življenja. Marijana Levč, posestnikova žena v Tomačevem št. 3, je zapustila svojega moža in šla z otroci na svoj očetov dom v Obrije št. 11 obč. Moste. Dne 11. t. m. je prišel mož za njo in je zahteval, da mu izroči otroke, mestu tega pa so ga ona in bratje prijeli, zvezali z vrvmi, ga vrgli na tla, in hodili po njem in ga tako stegli, da ima po životu več poškodb in so ga morali prepeljati v bolnico.

Nova posojilnica se je ustanovila na Vidmu ob Savi.

Električna razsvetljava v Idriji je sedaj gotova stvar. G. Kogovšek oddal je že vsa dela neki tvrdki v Gradcu ter se boče z inštaliranjem po zasebnih hišah v kratkem pričelo.

Okrađeni cigani. Da bi bili cigani okrađeni, to se menda jako redkokrat zgodi. Te dni pa se je to zgodilo v Idriji. Tja je došla ciganska družba, ki je popravljala kotle. Neko noč se je k ciganskim šotorom priplazil tat in je spečemu ciganu ukradel iz telovnika knjižico, v kateri je bil denar. Tat se je pri tem zadel ob neki kotel. Cigani so bili nakrat po konci in planili so za tatom, ki je pa sredno odnesel pete.

Prepovedano zvonjenje. Ker je na koru cerkve pri sv. Križu pri Litiji se pokazala razpoka, je oblast prepovedala zvonjenje toliko časa, dokler se ne izvrše poprave.

Naradžajoče izseljevanje. Število izseljencev iz litijskega okraja je letos še enkrat večje, nego je bilo lani.

Z Vranje peči. Oni deček Brlec, ki smo ga pogrešali šest tednov, se je našel. Iskali so ga sorodniki, orožniki, sodišče z okrožnico, tudi »Slovenec« in »Domo-ljub«; nazadnje je pa prišel sam domov. To se pravi, spodili so ga in mati mu je šla na pol pota naproti. Služil je ta čas, kakor pravi, pri Odamičevih v Dravljah. Gospodar mu je pa rekel neki dan: »Prinesi delavske bukvice, ako ne, te nočem več!« To je pomagalo. Potikal se je še nekaj časa v Dupelnah, sedaj je doma. Obljubuje, da ne bo več zob izbijal. Upajmo!

Obletnica lanskim žalostnim dogodkov v Trstu. Vsoboto poteče ravno eno leto, odkar so se v Trstu dogodili žalostni dogodki, ko je bilo namreč povodom generalnega štrajka ubitih več oseb. V počestitev spomina padlih napravi tržaško delavstvo v nedeljo sprevoz na pokopališče. Za ta sprevoz se je napravil primeren program, ki je bil predložen in odobren od redarstvenega ravnateljstva. Delavci se bodo zbirali na treh točkah, in sicer na trgu stare mitnice, na trgu pred bolnišnico in pri svetem Jakobu. Skupina pred bolnišnico se začne pomikati ob 1.15 uri popoldne, ona pri Sv. Jakobu ob 1.1/2 uri popoldne in in ona na trgu stare mitnice ob 1.35 popoldne. Prva in druga skupina se s pokopališča pevrne nazaj v mesto preko Skednja. Za red bo skrbelo 600 v to določenih rediteljev.

Poročil se je 9 t. m. g. Stefan Beloslav, železniški uradnik v Brodu na Zg. Štajerskem, z gospodično Matildo Bračk o. Poročil ju je v mariborski frančiškanski cerkvi nju sorodnik čast. g. Ev. Vračko, kapelan na Vranskem.

Nov tamburaški zbor. V Petrovčah si je vilo društvo »Gospodar« osnovalo krepak tamburaški zbor.

Nova tovarna. Na Pragarskem se je dozidala nova tovarna za glinaste izdelke. Posestnik tovarne je Nemec. Nad sto ljudij bo našlo v tovarni dela, a tovarnar noče vzeti Slovencev, ampak bo poklical nemške delavce na Pragarsko. Važno prometno torišče je Pragarsko, in žal, da nimamo Slovencev za take reči nobenega smisla. Nemci-tuji pa spoznajo ugodno lego Pragarskega, se naseljujejo in — ponemčujejo tam. Južna železnica nastavlja na Pragarskem tudi skoraj izključno nemške uradnike.

Iz Št. Vida nad Ljubljano. Dne 12. febr. t. l. je bil v Št. Vidu nad Ljubljano županom izvoljen g. Ant. Belec iz Št. Vida. Svetovalci so: Jože Arhar iz Vižmarjev, France Ježek iz Poljan, Valentin Cirman iz Št. Vida, Anton Strukelj s Trate, Simon Jovan iz Št. Vida, Lavr. Florjandič iz Poljan, Albert Vodnik iz Podutika in Valentin Mrak iz Staneč. Odborniki so: Valentin Robida iz Št. Vida, Egid Kunavar iz Dolno, Ignacij Česenj iz Broda, France Erjavec iz Vižmarjev, France Šustaršič iz Vižmarjev, France Cirman iz Št. Vida, Valentin Babnik iz Glinč, Janez Šustaršič iz Vižmarjev, Anton Merhar iz Dvor, Vid Merhar iz Guncelj, Gregor Maloverh iz Št. Vida, Janez Zalaznik iz Glinč, France Bergant iz Medna, France Dolničar iz Podutika, Jože Teršan iz Staneč.

Umrl je v Virdu pri Vrhniki včeraj 12. t. m. France Maček, po domače Matjažev Franc, posestnika sin v 30. letu svoje starosti. Bil je vedno priden ter poštenega modrega značaja, in lep zgled vsem mladeničem. R. J. P.

Raki v vodovodu. Cevi starega vodovoda »na Tomu« v Idriji so se pretrgale. Ko so delavci pokvarjene cevi popravljali in snažili, dobili so v njih srednje velikega živega raka. Kako je prišel v cev, je tembolj neumevno, ker je izvir daleč pod zemljo in ni v tej vodi sploh zapaziti nikakih živalij.

Požar. V sredo popoldne t. j. 11. febr. je v vasi Sabočevem, v Borovniški županiji, pogorela hiša in 4 gospodarska poslopja. Na mesto je prihitela požarna bramba iz Borovnice, kateri se je zahvaliti, da se ogenj ni razširil na sosednje hiše. Kako je prišlo do ognja, se še ne ve.

Ljubljanske novice.

Katoliško mladeniško društvo v Ljubljani priredi zabaven večer v nedeljo, 15. febr. 1903. ob 6. uri zvečer v Rokodelskem domu (Komenskega ulice 12) Vspored: 1. Smola pri glavni skušnji. Komičen prizor. 2. Govor. 3. Po zaklad. Igra s petjem v dveh dejanjih. — Priredil Fr. S. Finžgar. 4. Prosta zabava. Vstopnina: Sedeži I—III vrste 40 kr., IV—VI vrste 30 kr., VII—X. vrste 20 kr., stojšče 10 kr. Katol. mladeniško društvo v Ljubljani.

Prememba posestva. Gospod Dragotin Hribar je kupil Alojzij Krennerjevo tovarno suknja v Vodmatu. Gospod Hribar bo posloje primerno preuredil in ondi nastanil tovarno pletenih nogavic, katero bo tako zelo povečal. Tudi barvarija bode ondi nastanjena.

V Ameriko. Danes po noči je odpotovalo v Ameriko 14 izseljencev s Hrvatskega in 6 s Kranjskega.

Na Nemško se je odpeljalo danes po noči 150 Hrvatov. Sli se iskat dela.

Samomor v vojašnici. Prostak Iv. Reiter od 14. komp. 27. pešpolka, doma v Ljubnem na Štajerskem, se je včeraj zjutraj v Franca Jožefa vojašnici v Metelkovih ulicah pri postelji v sobi ustrelil. Puška je nabasala z vodo in si sprožil strel v usta. Strel mu je glavo popolnoma razbil. Kaj je mladega vojaka napotilo v smrt, ni še dognano, govori se pa, da so našli pri njem pisma, iz katerih se sklepa, da je poprej, predno je šel bil vojak, zakrivil neko hudodelstvo, ki je menda sedaj prišlo na dan. V enem pismu se Reiter opozarja, da so njegovega sokrivca v Ljubnem zaprli in naj bode on na vse pripravljen.

Nezgoda na cesti. Na Sodnijski cesti je danes dopoldne vrgla božjast vpokojenega strojevodjo Leopolda Zajca. Prepeljali so ga z rešilnim vozom na stanovanje na Pokopališki cesti št. 29.

Izgubljene stvari. Marija Pirc, natakarka v Gospodskih ulicah št. 3, je zgubila na poti po Prešernovih ulicah, čez Marijin trg po Špitalskih ulicah, čez Mestni in Jurčičev trg in po Židovskih ulicah do Zvezde de-narnice, v kateri je bilo 11 kron in nekaj vinarjev. — Na cesti od Grosuplje do Ljubljane je bil izgubljen en zlat poročni prstan s črkama H. N.

Umrl je tukajšnjemu trgovcu g. Rohrmannu eno leto star sinček Boris Ciril.

Ponesrečen nadporočnik. Brambovski nadporočnik g. Busbach je na stopnišču v brambovski vojašnici padel in si zlomil nogo.

Nesreče v Selenburgovih ulicah se vsled gladkega asfaltnega trotarja množe. Včeraj ob četrta na 11. uro ponoči je v Selenburgovih ulicah konj fjakarja Milana Pukelsteina storil nesrečno smrt. Na asfaltu je spodrsnil in padel ter na mestu mrtev obležal. Bil je že tako star, da tako hudega padca ni prenesel. Dvanajst let vozil je pošto v Kranju in ravno toliko časa ali morda še nekaj let več je vlekel fjakarski voz po Ljubljani. Okoli konja se je nabralo vse polno ljudi, ki so prihajali iz gledališča in pomilovali ubogo žival. Konečno je vendar prišel konjač in konja odpeljal.

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče. Opera »Hoffmannove pripovedke« je včeraj dosegla lep vspeh. Oceno priobčimo jutri. Opero jutri zvečer ponavljajo. Prihodnji teden bo prva predstava v torek.

Sokol je ime novemu listu hrvatskih in slovenskih Sokolov. Danes smo dobili na ogled prvo številko. Urejuje list dr. Franjo Bučar, lastnik izdajatelj in založnik je pa »Hrvatski Sokol« v Zagrebu.

Za katoliške šole na Moravi. Poslanec dr. Hubanu kot predsedniku »Matice Cyrillo-Methodejske« je neimenovana oseba podarila 12 000 kron za katoliško šolstvo.

Trčanski Lloyd bo ime novemu tedniku, ki bo pričel izhajati v Trstu in se bo bavil z narodno ekonomijo. Urednik mu bo g. Fran Kumičič.

Slavjanski Vek je priobčil v zadnji številki sliko dr. Ljudevita Jenka, ustanovitelja »Ruskega kruška« v Ljubljani (1898). Popisuje njegove zasluge za boj proti germanizaciji, in kako se mu je s pomočjo soproge g. Terezine Jenkove posrečilo ustanoviti še »Ruske kruške« v Idriji (1899), v Celju (1900), v Trstu (1901) in v Gorici (1902). Literarno je bil delaven tudi kot prelagatelj iz rušine in kot popisovatelj ruskih razmer. — V isti številki prinaša ruski prevod Potočnikove pesmi »Kdor ima srce« in Cegnarije »Rojakom« iz peresa N. Noviča. — Daljši članek priobčuje g. Podgornik o Rimanjih, katera zadeva je sploh postala torišče za najrazličnejše teološke in kanonične ekstravagance. »Vraždebna cerkovnaja politika« igra tu veliko vlogo. Dr. Požarja svedka hvali in, kar je najbolj čudno, še celo trdi, da ima on prav s pravnega stališča.

* Stan. Przybyszewski, znani poljski dekadencijski pesnik, se je postavil na čelo dramatični družbi ter šel z njo v Peterburg.

Izpred sodišča.

Pravda Humbert Cattani. Pred večeršnjim se je pričel v Parizu proces proti znani rodbini Humbert, ki je, kakor znano, obdolžena velikanških sleparij. Ta proces pa se ne vrši radi teh sleparij, marveč na obtožbo bankirja Cattani-ja, katerega člani rodbine Humbert dolžijo oduševstva. Radi tega toži sedaj Cattani rodbino Humbert radi obrekovanja. Ta proces je nekak preludij velikemu procesu, ki se bo proti Humbertovim vršil radi znanih velikih sleparij. Zaslisi so bili hči Daurignacova. Terezija Humbert in njen soprog Friderik Humbert. Terezija in Friderik Humbert sta se izkazala izborna govornika, da se je občinstvo čudilo njihovi spretnosti. Terezija je izjavila, da je bila sedanja vlada natančno poučena o njih zadevah, da je bil vladni tudi dobro znan beg Humbertovih v Madrid. O Cattani-ju je dejala, da je največji oderuh sveta. Jemal je 500tne obresti. Friderik Humbert je nadalje izpovedal, da je bilo v Madridu in tudi francoski vladni znano o njih tamošnjem bivanju. Trdil je tudi, da so se Humbertovi v Madridu skoraj vsak dan srečavali s tamošnjim francoskim poslanikom in francoskim konzulom, katerega dva sta jih osebno poznala. Poslanik in konzul pa sta se delala, kakor da jih ne poznata. Ta in Terezija sta izjavila, da napravita na velikem procesu, ki bo pozneje, še več senzacionalnih razkritij. Humbertova je dejala: »Jaz komaj čakam, da bom vse povedala«.

Nova afera v Vrešenu. Borba med Poljaki, ki se upirajo germanizaciji, in Nemci, ki hočejo po sili ponemčiti Poljake v Poznanzu, traja dalje, kakor priča nastopni slučaj: Učenka Bronislava Smidowicz iz Vrešena ni hotela nemškega katekizma v roke, ampak ga je prišla s predpasnikom. Radi tega in ker se je trdovratno upirala nemščini, je bila obsojena, da mora do dovršenja 14. leta obiskovati ljudsko šolo. Oče pa, da prepriča to, je deklico vzel iz šole in jo je poslal v vstočno Galicijo. Sedaj so šolske oblasti proti njemu nastopile s tožbo. Obveščen je, da ga bodo toliko časa preganjali s kaznimi, dokler njegova hči ne zadovolji šolski dolžnosti.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Lakota na Ogrskem se je pojavila v okraju Bihar. Ljudje umirajo lakote. — Dvestoletnica uradne »Wiener Zeitung« bo meseca avgusta t. l. — Očeta obesil in oropal je v Geestmünde hlapec Runge. — Tragična smrt. Iz Erlaua se poroča: Hči kmečkega posestnika Lujiza Sletter bi se morala večeraj poročiti. Pred poroko je šla k spovedi. V spovednici jo je zadela kap in zgrudila se je mrtva. — Defraudacijo so zasledili v podp. društvu jur. fak. na Dunaju. — Princezinja Lujiza bo de odeslej nosila ime Ludovika Antonija rojena princezinja Toskanska. Sedaj nima več pravice videti svojih otrok. Girona, ki je bil pred dnevi zopet v Genfu, princezinja ni hotela več sprejeti, ker je izvedela, da ima razmerje z neko bruseljsko igralko. — Plazen s k o p i v o. Gostilničarji v Plzenu in okolici so vsled tega, ker je češki deželni zbor povišal naklado na pivo, podražili plzensko pivo za 4 vin. pri litru. — Umrli je zgodovinar Karol Cornelius, nekdanji član frankfurtskega zbora, v starosti 84 let. — Defraudacijo so odkrili pri nekem češkem narodnem društvu v Karlinu v Pragi.

Tiara v protestantski cerkvi. Cesar Viljem II. je podaril protestantski cerkvi v Devinu veliko barvano okno. List »Tägliche Rundschau« piše, da samo ena stvar kali njegovo veselje, namreč da ima Kristus na glavi tiaro. Na cesarja se seveda list ni upal zveržiti krivde za to hudobijo, pač pa si je izmislil takoj celo dogodbo. Pisal je, da je bil umetnik, ki je delal sliko, katoličan, zvit klerikalec, kateri je navlašč znamenje papeštva naredil Kristus na glavo, da bi protestante dražil. Cesar slike ni videl in tako se je posredila ta »klerikalna nakana«. A kako dolge oblike so kmalu nato naredili protestantje, ko je prišlo na dan, da je sliko naredil — protestant Linnemann!

Sodišče za otroke. V New Yorku imajo posebno sodišče za otroške zločince. To sodišče se imenuje »Now court« in je ustanovljeno za to, da mladoletni zločinci ne pridejo v dotik z starimi in »izkušenimi« hudodelci. Za otroške zločince imajo tudi posebne zapore.

Angleži k Rimu. V Rimu je napovedan prihod božjepotnikov iz najvišjih aristokratskih rodbin angleških pod vodstvom lorda Norfolka. Lord Norfold je bil že pri zadnjem romanju zbudil pozornost s

svojo adresno na papeža, v kateri se je odločno izjavil za neodvisnost papežev in zato potreben svetno oblast.

Redka starost. V selu Kievci, okraj Bos. Gradiška, živi kmet Gligo-Tošo Galč, ki je star 122—125 let. Starček še vidi, dela in tudi precej dobro hodi. Sam pripoveduje, da se je pred 101 letom, to je 1802, prvič oženil. Potem se je oženil v drugič in je živel z drugo ženo 35 let. Vdovec je že 23—25 let. Oče njegov je doživel 80. leto, mati pa je doživela 125 leto starosti. Starček more še jesti tri kruha, ker so mu dobro ohranjeni vsi sprednji zobji, gornji in dolnji. Kadi pa samo iz pipe.

V obraz sunil — vrat zlomil. Na oljnih poljih v Grawawille v Monroe Co., Ohio, sunil je neki Haywood Hall nasprotnika Addis Huppa po imenu, s tako silo s pestjo v obraz, da mu je vrat zlomil in je udarjeni na licu mesta izdihnil.

Srdit sovražnik žensk je umrl nedavno na Dunaju. V njegovi zapuščini so našli kupček pisem s pridejanim listkom: »Poskusi mojih prijateljev vpreči me v zakonski jarem. Na drugem listku stoji besede: »62 pisem žensk, ki bi me rade vzele v zakon in imajo vse skupaj 1,760 000 gl. premoženja«. V gostilni je ta mož sedel pri mizi, pri kateri ni sedela nobena ženska. Ako je šel v gledališče, kupil je vedno tri sedeže, da si je tako zagotovil, da ne bo sedel poleg kake dame. Po cesti je kadil smrdljivo pipo, da ni prišla nobena dama preblizu njega. V oporoki je določil, da se poleg njega ne sme pokopati nobena ženska, zato je kupil tudi na pokopališču prostor za tri osebe ter določil, da se ga pokoplje v sredi, prostor na levi in desni strani pa mora prazen ostati.

Moderna restavracija. Najmodernejše restavracije ima pač London. Take restavracije so sedaj odprli v vseh okrajih Londona. Gost gre v bufet, kjer si lahko izbere jedi kolikor hoče. Pri blagajnici plača vsak isto ceno, ne glede na to, koliko je snedel. Vsak gost si mora sam postreči. Vsako sredo dobe gostje še primeren dar za reklamo.

Starka morilka in samomorilka. Iz Oakianda Ia. v Ameriki se poroča: Priletna soproga William Hanna ubila je svojega soproga. Najprej ga je tolkla s kladihom po glavi in za tem mu je prerezala vrat od ušesa do ušesa z velikim mesarskim nožem. Za tem prerezala je še sebi vratne žile. Zena je bila 78 let stara in njen mož 76. Zapustila je neko pismo, v katerem pravi, da je izvršila umor zaradi tega, ker se je bala, da ji mož poprej umrje in jo brez vseh sredstev zapusti. Tragedija prigodila se je v stanovanju njujinskega sina, ki je premočen posestnik kake tri milje od mesta.

Odlikovana vojna ladija. Nemški cesar je odredil, da se nemški vojni ladiji »Itia«, ki je delovala pri morski bitki pred Takua, podeli red »za zasluge« in da naj se ta red ladiji pritrudi na vidnem mestu. Dolej se je mislilo, da so taki redi le za ljudi, nemški cesar je pa svet o drugem podučil.

Društva.

(Zabavni večer) priredi katoliško društvo za delavke v nedeljo, dne 15. febr. 1903. v dvorani Katoliškega doma (Turjaški trg št. 1), ob 6. uri zvečer. Vspored: 1. A. Hajdrih: Petelinčova ženitev, poje društveni zbor. 2. Fr. Ferjančič: Pustni večer, poje društveni zbor. 3. Fr. Ferjančič: Lisica in petelin, poje društveni zbor. 4. H. Ludwig: Zabec in žabica, poje društveni zbor. 5. Ant. Hribar: Jezik, deklamuje M. K. 6. Luknja v miznem prtu. Burka v enem dejanju. — Nemški spisal J. Nemo. 7. Zakleta soba v gostilni pri »zlati goski«. Burka v enem dejanju. — Nemški spisal G. Dengler. Vstopnina: Sedeži I. vrste 50 kr., II. vrste 40 kr., III. vrste 30 kr., IV. vrste 20 kr.; stojišče za ude 10 kr., za neude 15 kr. K obilni udeležbi vabi Odbor.

(Slovensko katoliško akadem. društvo »Zarja« v Gradcu ima v sredo 18. t. m. zvečer ob 8. uri v društvenih prostorih svoj V. redni občni zbor s sledečim sporedom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje poročila bratsk. društva »Danica« na Dunaju. 3. Poročilo odborovo. 4. Slučajnosti.

(Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Skofji Loki) ponovi v nedeljo dne 15. februarija na željo p. n. občinstva predstavo, ki jo je priredilo ob priliki otvoritve nove dvorane. Vspored pa je okrajšan in obsega te-le točke: »Napried« (sušarska popotnica) in tamburaška koračnica za tamburaški zbor, dva kvarteta: »Planinska roža« in »Lovčovo slovo« in pa »Mlini pod zemljo«. Začelo se bo že ob petih popoldne. Za prosto zabavo, ki se bo razvila po predstavi v prostorni dvorani, je pripravljen več pevskih točk in raznih skladb za tamburice in klavir.

(Zabaven večer s plesom) prirede litijski rokodelci-obrtniki v nedeljo

15. svečana 1903. v gostilni »Fortuna« v Litiji. Pričetek ob 7. uri zvečer. Domača godba na lok. Za vsestransko zabavo bude skrbnjeno. Z-li se priti v priprosti obleki.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 13. febr. (C.B.) Zbornica je pričela s prvim branjem tiskovnega zakona.

Dunaj, 13. febr. Prihodnji teden se v štirih sejah drž. zbornice reši vojna predloga. V torek bo drugo branje te predloge.

Dunaj, 13. febr. Poslanec Stojan, član »Slovenske zveze«, je izročil finančnemu ministru spomenico o zahtevah finančnih stražnikov.

Genf, 13. februvar. Dr. Lachenal, pravni zastopnik princezinje Lujize, je dobil od princezinje nalog, potovati k saškemu kralju in prestolonasledniku. Čuje se, da se je na prošnjo sv. očeta dovolilo princezinji Lujizi videti njene otroke.

Umrli so:

10. febr. Ana Rechberger, blapčeva hči, 7 mes., Dunajska cesta 11, Esteritis. — Marjeta Repar, prodajalka, 77 let, Sv. Pet a cesta 13, ostarelost
11. febr. Jožef Gojup, delavčev sin, 3 mesece, Streliške ulice 15, Furunculosis.
12. febr. Boris Ciril Rohrman, trgovčev sin, 13 mes., sv. Pet a cesta 28, Rhachitis Laryngo spasmus. — Karolina Rupnik, uršulinka, 23 let, Kongresni trg 17, Tuberculosis pulm.

V hiralnici:

11. febr. Anton Winkler, gostič, 30 let, Status epilepticus. — Josip Germ, mešetar, 85 let, Marasmus et dementia senilis.

V bolnišnici:

9. febr. Josip Perme, gostič, 80 let, Marasmus senilis. — Rudolf Obermaier, mizar, 22 let, jetika
10. febr. Franja Sever, najemnikova žena, 63 let, rak v jetrih. — Ana Seliškar, dnarica, 53 let, Myedegeneratio cordis.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina v mm.
12	9 zveč.	736.5	3.7	sr. jzah.	oblačno	
13	7. zjut.	736.3	1.0	sr. svzh.	oblačno	0.9
	2 popol.	736.7	7.5	sl. sever	del. jasno	

Srednja večerajšnja temperatura 3.0° normale, —0.5°.

Dunajska borza

dne 13. februarija.

Skupni državni dolg v notah	100.90
Skupni državni dolg v srebru	100.90
Avstrijska zlata renta 4%	121.45
Avstrijska kronska renta 4%	101.35
Ogerska zlata renta 4%	121.25
Ogerska kronska renta 4%	99.80
Avstro-ogerske bančne delnice 600 gl.	15.82
Kreditne delnice, 160 gl.	690.75
London vista	239.90
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.05
20 mark	23.42
20 frankov (napoleonor)	19.08
Italijanski bankovci	95.30
C. kr. cekini	11.82

Umetnijski zavod za slikanje na steklo B. ŠKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti: cerkvena okna različne izvršitve, Geniki in strokovni svet brezplačno. Osemkrat odlikovan s prvimi darili

Koledear
katoliškega tiskovnega društva v Ljubljani za l. 1903
z jako zanimivo in rabno vsebino, z imenikom učencev za več ko 400 šolartev, z zapisnikom bolnikov, gospodarskim zapisnikom id. stane v »Katoliški bukvarni« krasno vezan 2 K 30 h, po pošti pošiljan 10 h. več.

Ustanovljeno l. 1832.

Priznано najboljšo

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Električni obrat

176 1

Ilustrovani ceniki se dobé brezplačno.

Prodaja na debelo!

Prodaja na drobno!

171 1—1 Zahvala.

Za mnoge dokaže presrečnega sočutja med boleznijo in ob smrti naše prerano umrle nepozabne soproge, odnosno matere, stare matere, sestre in tačče, gospe

Ivane Morel

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, vsem darovateljem prekrasnih venčev, vsem gg. uradnikom, posebnim pa gg. postojnskim pevcem za ginjaivi žalostinki, slav. učitelstvu za lep uvod mladine pri pogrebu in vsem tistim sočutečim, ki so predragi ranjki izkazali s svojim »spremstvom« zadnjo čast, svojo iskreno in toplo zahvalo.

Žalujejoči ostali.

VABILO

redni občni zbor

možkih družbenikov pogrebnega društva

„Marijine bratovščine“

v Ljubljani

se bo vršil

dne 15. t. m. ob 10. uri dopoldne

v mali dvorani »Mestnega doma«

na cesarja Jožefa trgu.

—*—

Dnevni red:

1. Poročilo predstojnika.
2. Čitanje zapisnika lanskega poslednjega občnega zbora.
3. Volitev treh odbornikov in treh računskih preglednikov.
4. Posamezni nasveti članov društva.

Luskinasto-oklopna barva

je uporabljiva za okrasje, preprečuje rjo, daje lep kovinasti lesk. Sosebno priporočljiva za prevlako predmetov, kateri trpi vsled vremena, n. pr. mostovi, železne konstrukcije, konstrukcije pod vodami, vrtno ograje, strešice nad prodajalnici, shrambe za plinove zvončke, železne predmete sploh itd. Edina prodaja za Kranjsko pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciškanske ulice. — Vnanja naročila proti povzelnju.

Vzorci na zahtevo zastonj. 524 4 12—8

Homi

železninar in špecerist, vojaščine prost, želi sedanjí prostor premeniti; blagohotne ponudbe pod »3vest 74« na upravníštvo tega lista, 151 4—4

Lepo predivo

cele vagone in manjše partije, kakor tudi fižol

kupi

Anton Kolenc v Celju. Kdor kaj ima, naj takoj naznani. 122 6—5